

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Warsztaty „Bazy danych w bibliotekach”. (Chorzów, 23 października 2017 r.)

Author: Maria Kycler

Citation style: Kycler Maria. (2017). Warsztaty „Bazy danych w bibliotekach”. (Chorzów, 23 października 2017 r.). „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy” (2017, nr 4, s. 172-175).

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

WARSZTATY „BAZY DANYCH W BIBLIOTEKACH” (CHORZÓW, 23 PAŹDZIERNIKA 2017 R.)

W dniu 23 października 2017 r. Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie zorganizowała XXXVII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach. W ramach Forum odbyły się warsztaty pt. „Bazy danych w bibliotekach”.

Spotkanie było adresowane do bibliotekarzy szkół wyższych oraz studentów i nauczycieli akademickich zainteresowanych wielostronnym wyszukiwaniem dokumentów w wybranych bazach danych, oferowanych przez biblioteki uczelniane.

Otwarcia dokonała Bogumiła Urban, dyrektor biblioteki WSB. Po powitaniu gości, w krótkim wystąpieniu przybliżyła tematykę i cel Forum. Podkreśliła ideę i symbolikę zorganizowania warsztatów w Tygodniu Otwartej Nauki (Open Access Week), który w dniach 23-29 października 2017 r. przebiegał pod hasłem „Otwórz, aby...” (Open in order to...). Ich zadaniem była promocja otwartego dostępu do nauki i edukacji oraz pokazanie, na przykładzie konkretnych dyscyplin, korzyści wynikających z udostępniania zasobów naukowych.

Wykład wprowadzający w tematykę spotkania wygłosiła Renata Frączek (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego). W wystąpieniu *Bazy danych – współczesne wyzwania* krótko zarysowała ich typologię ze względu na rodzaj gromadzonych informacji, zakres tematyczny, rodzaj notacji danych, funkcje wyszukiwawcze, przeznaczenie oraz indeksowane typy dokumentów. Omawiając bazy danych jako najważniejszy element komunikacji naukowej, zwróciła uwagę na ich podstawowe cechy: dużą ilość danych, ich wiarygodność, niezmienną strukturę, właściwy dobór, a także stabilność i powszechny do nich dostęp. W ocenie R. Frączek bazy danych odgrywają szczególną rolę w nauce, gdzie

¹ Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

są wykorzystywane zarówno jako narzędzie do gromadzenia, przechowywania i wyszukiwania danych i ich analizy ilościowej, ale także jako źródło wiedzy do analizy jakościowej oraz ważny element dydaktyki akademickiej. Prowadzone analizy bibliometryczne i naukometryczne przyczyniają się do diagnozowania aktualnego stanu nauki i jej poszczególnych dziedzin, m.in. nowych trendów badawczych, wkładu poszczególnych instytucji akademickich w rozwój nauki, współczynnika wpływu czasopism na środowisko naukowe. Są również pomocne w monitorowaniu rozwoju nauki i kreowaniu polityki naukowej; służą do tworzenia raportów i rankingów. Po omówieniu czynników kształtujących rozwój baz danych i dyskusji toczonych na temat publikowalności w Polsce i parametryzacji ocen w nauce, prelegentka scharakteryzowała bazy dorobku naukowego, tzw. bazy wiedzy. Zwróciła uwagę na fakt, że dokumentują one wiele procesów zachodzących w uczelniach. Obejmując całość działalności naukowej, projektowej i badawczej, stanowią kompleksowe źródło informacji na temat funkcjonowania szkół wyższych. Tezy te poparła wybranymi przykładami, m.in. prezentując Bazę Wiedzy Politechniki Warszawskiej, Bazę Wiedzy PLATON Politechniki Opolskiej oraz BaWiNaTech, czyli Bazę Wiedzy Naukowo-Technicznej Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Po przerwie, do dyspozycji uczestników oddano trzy sale komputerowe, gdzie w równoległych grupach przeprowadzono naprzemienne warsztaty prezentujące zawartość oraz możliwości wyszukiwawcze baz: *BazEkon*, *Legalis* oraz *Academica*.

Bibliograficzno-abstraktową bazę danych *BazEkon* z zakresu ekonomii i gospodarki² zaprezentowały Małgorzata Kwiatkowska i Ewa Sznek (Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach). Zasób *BazEkon* tworzą opisy bibliograficzne artykułów, a także abstrakty lub pełne artykuły naukowe z 400 tytułów polskich czasopism naukowych, gospodarczych oraz naukowych serii wydawniczych uczelni ekonomicznych, uniwersyteckich wydziałów ekonomicznych i zarządzania, a także instytucji naukowych, również pozarządowych, wydawanych w języku polskim i angielskim.

Uczestnicy szkolenia zostali zapoznani ze strukturą metadanych oraz zasadami korzystania z serwisu, umożliwiającego wyszukiwanie proste lub złożone, jak również sortowanie wyników, wyświetlanie i pobieranie pełnych tekstów. Dodatkową funkcjonalnością bazy jest nakładka *Cytowania w BazEkon*, która jako program bibliometryczny przetwarza zarejestrowane

² Od 2011 r. bazę współtworzą: BG Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, BG Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, BG Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu i Biblioteka Szkoły Głównej Handlowej. W 2013 r. dołączyły BG Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, a także Biblioteki Wydziałowe Uniwersytetu Szczecińskiego: Biblioteka Ekonomiczna Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania oraz Biblioteka Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług.

przypisy literaturowe artykułów oraz oblicza indeks Hirscha i liczbę cytowań dla występujących w tych przypisach autorów i czasopism. Kolejnym elementem szkolenia była prezentacja interfejsu bibliotekarza i – na przykładzie wybranego artykułu – wprowadzanie i edycja danych w *BazEkon*.

Marcin Włodarczyk (Wydawnictwo C.H.Beck) zapoznał zebranych z *Systemem informacji Prawnej Legalis*, stworzonym i stale rozwijanym przez zespół specjalistów Wydawnictwa C.H.Beck. System *Legalis* zapewnia nieograniczony, całodobowy dostęp online do codziennie aktualizowanych aktów prawnych, a także komentarzy, monografii i czasopism Wydawnictwa C.H.Beck. Uczestnicy warsztatów po zalogowaniu się do bazy w wersji internetowej³ mieli okazję poznać zasady wyszukiwania aktów prawnych wraz z dostępem do pełnych tekstów i kompletu wszystkich ich wersji czasowych. Pracując w bazie poznali zasady korzystania ze stron modułowych, przeszukiwania dokumentów z wykorzystaniem wyszukiwarki prostej i zaawansowanej, a także skorowidz przedmiotowy. Zorientowali się jak filtrować rezultaty wyszukiwania. Kolejną nabytą umiejętnością była praca z aktem prawnym – łączenie go z dokumentami powiązаныmi na poziomie konkretnych przepisów. Na zakończenie M. Włodarczyk poinformował o dodatkowych możliwościach systemu *Legalis*, który oferuje komplet aktów źródłowych od 1918 r., bazę orzecznictwa (w tym niepublikowane orzecznictwo Sądu Najwyższego) oraz zbiór wzorów pism i formularzy. Dostępna jest również Polska Bibliografia Prawnicza PAN, obejmująca wszystkie pozycje od 1970 r., a także baza adresów podmiotów publicznych oraz aktualności i kalendarium.

Iwo Hryniewicz (Biblioteka Narodowa) zaprezentował system wypożyczeń międzybibliotecznych, realizowanych w ramach projektu *Academica*, który wykorzystuje bezpośrednio repozytorium cyfrowe Biblioteki Narodowej. Do projektu może przystąpić każda biblioteka publiczna i naukowa w Polsce. Jej zasób tworzą publikacje w otwartym dostępie (z tego względu nosi znamiona biblioteki cyfrowej), jednak kluczową cechą jest międzybiblioteczne wypożyczanie plików elektronicznych. Cyfrowe kopie utworów chronionych prawem autorskim można czytać wyłącznie w bibliotekach systemu *Academica*, gdzie są dostępne dla czytelników tylko na wybranych terminalach z dedykowanym oprogramowaniem⁴. Użytkownikom systemu zarejestrowanym za pośrednictwem biblioteki stworzono możliwość rezerwacji wybranych publikacji na określoną godzinę. Każdy użytkownik Internetu bez żadnych ograniczeń może natomiast przeglądać zawartość bazy z poziomu głównej wyszukiwarki oraz czytać elektroniczne wersje książek i czasopism naukowych niechronione prawem autorskim lub licencjonowane. Portal jest dostępny pod adresem: <https://academica.edu.pl/>.

³ Istnieją również wersje *Legalis DVD* oraz *Legalis intranetowy*.

⁴ Strona portalu *Academica* pozwala sprawdzić, gdzie znajduje się najbliższa biblioteka, z dostępem do terminala.

Warsztaty poprowadzone przez I. Hryniewicza miały na celu pokazanie praktycznego wykorzystania zasobów *Academiki* (ponad 2 miliony dokumentów, w tym ponad 930 tysięcy w dostępie publicznym), przede wszystkim prostego i złożonego przeszukiwania katalogu, stosowania filtrów do zawężania wyników wyszukiwania, a także przeszukiwania pełnotekstowego. Pomocą w pracy w systemie *Academica* służy czytelny interfejs.

Reasumując treści i przebieg szkolenia, wydaje się, że zapoczątkowany cykl warsztatów prezentujących bazy danych i narzędzia wyszukiwawcze z różnych dziedzin nauki należy kontynuować. Spotkania te pozwolą uczestnikom lepiej poznać dziedzinowe i interdyscyplinarne bazy danych dostępne w ofercie bibliotek akademickich naszego regionu, a praktyczne ćwiczenia rozwiną umiejętności „nawigowania” w świecie informacji zarówno pracownikom jak i użytkownikom ksiąźnic. W przyszłości warto także rozważyć udział w warsztatach studentów informatologii.